ispolzovat.
5. What is a keylogger? How attackers can monitor everything you type. *CSO Online*. URL: https://www.csoonline.com/article/3326304/what-is-a-keylogger-how-attackers-can-monitor-everything-you-type.html
6. How Can I Identify a Phishing Website or Email? - Yahoo Safety. *Yahoo Safety – Home*. URL: https://safety.yahoo.com/Security/PHISHING-SITE.html?guccounter=1#:~:text=A%20phishing%20website%20.
7. Брутфорс. *Энциклопедия «Касперского»*. URL: https://encyclopedia.kaspersky.ru/glossary/brute-force/
8. Про двоетапну перевірку за допомогою програми для аутентифікації. *Kaspersky Knowledge Base*. URL: https://support.kaspersky.com/KPC/1.0/uk-UA/182858.htm

Роман Дідиченко

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ

На сучасному етапі розвитку суспільства дуже важливим при становленні особистості виступає формування соціальної компетентності. Підлітковий вік виступає одним з найважливіших періодів цього процесу. Але саме в цей віковий період особистість зіштовхується з рядом різних проблем, які можуть порушувати процес формування та розвитку соціальних компетентностей. Це визначає актуальність проблеми для наукового дослідження і практичної діяльності.

У працях таких науковців як: С. Бахтєєва, М. Гончарова-Горянська, Л. Лєпіхова, В. Слот, І. Зимня, Н. Бібік, С. Шишов, Л. Сохань, В. Сєріков, М. Рижаков, Р. Рогожніков, М. Нікандров, О. Овчарук, В. Краєвський, О. Крисан, В. Болотова, О. Бондаревська, Дж. Равен, Б. Рей та інших, поняття соціальної компетентності учнів визначається як специфічна здатність особистості, що дає змогу ефективно розв’язувати проблеми, в умовах реальних ситуацій життя. В дослідженнях цих та інших учених розкривається сутність поняття «соціальна компетентність» та визначаються її складові.

О. Пометун, вважає, що компетентність – це складна інтегрована характеристика особистості, під якою розуміють набір знань, вмінь, навичок, ставлень, що дають змогу ефективно діяти або виконувати певні функції, забезпечуючи розв’язання проблем і досягнення певних стандартів у галузі професії або виді діяльності [2].

О. Крисан у своїх працях наголошує, що компетентності виступають своєрідними комплексами знань, умінь і навичок, які людина набуває у процесі навчання й дозволяють їй розуміти та оцінювати ситуацію в різних

контекстах.

М. Гончарова-Горянська визначає три підходи до розуміння змісту соціальної компетентності: на основі конкретних соціальних навичок (уміння та навички, що використовує особа при взаємодії з соціальним середовищем); на основі параметрів виміру соціальної компетентності (ситуативні прояви рівня соціальної компетентності); на основі якості поведінки соціально компетентної особистості (сукупність спеціальних якостей особистості, особливості її поведінки в соціумі, характеру) [1].

Узагальнюючи підходи науковців до визначення поняття, можна сказати, що соціальна компетентність це система знань, умінь, ставлень, цінностей, компонентів поведінки, стилю спілкування, які необхідні людині для існування в соціумі. І як і будь-яка інша складна система, соціальна компетентність має свою структуру.

Х. Шепер у своїх працях зазначав, що соціальна компетентність – це поєднання мотиваційних, когнітивних, моральних і соціальних вмінь та навичок особистості, за допомогою яких вона взаємодіє з соціумом та існує в ньому. О. Проценко, навпаки, говорив, що соціальна компетентність це не тільки знання, уміння та навички, а й здатність моделювати і корегувати свої дії, а також оцінювати їх відповідно до норм поставлених суспільством [3].

На нашу думку, цей підхід є вірним, бо самих знань, умінь та навичок для повноцінного існування в соціумі не достатньо, ще особистості потрібно вміти адаптуватися до нестандартних ситуацій, при цьому не виходячи за рамки норм, поставлених соціумом та вміти оцінювати й аналізувати як свою поведінку, так і поведінку інших, для того, щоб отримувати необхідний досвід.

В. Шахрай у своєму дослідженні виділяє такі компоненти соціальної компетентності: ціннісно-диспозиційний, який передбачає наявність у особистості необхідних соціально значущих цінностей, настанов, перспектив; комунікативний – під яким розуміється вміння індивіда комунікувати з іншими, будувати соціальні зв’язки, вирішувати різноманітні соціальні ситуації; статусно-рольовий – здатність індивіда адекватно обирати та усвідомлювати соціальні ролі. Особливу увагу хотілося б приділити останньому компоненту, бо розуміння особистістю соціальних ролей, які вона повинна виконувати є досить важливим аспектом існування індивіда в соціумі, тим більше у підлітковому віці, коли формується образ майбутньої професійної діяльності.

І. Зимня пропонує іншу структуру соціальної компетентності і включає до неї такі компоненти: когнітивний (передбачає наявність у індивіда знань необхідних для існування в соціумі); мотиваційний (характеризує мотиваційну сферу особистості, її готовність до виконання тієї чи іншої справи); ціннісно-смисловий (показує ставлення суб’єкта до змісту певної діяльності, його ставлення до результатів виконаної роботи);

поведінковий (вміння індивіда правильно поводитися в стандартних і нестандартних ситуаціях, конструктивно вирішувати конфлікти).

В такому контексті необхідно підкреслити важливість ціннісно-смислового компоненту, який в даній віковій категорії становить основу формування того набору цінностей та принципів, якими особистість буде керуватися в подальшому дорослому житті. В той же час, важливу роль відіграє мотиваційний компонент. Рівень його сформованості впливає на здатність підлітка до саморозвитку і соціально-цінної поведінки в суспільстві.

Т. Смагіна в свою чергу пропонує дещо вужчу структуру соціальної компетентності, вона складається зі ціннісного, знаннєвого і поведінкового компонента. На думку Дж. Равена соціальна компетентність має таку структуру: когнітивні якості, афективні якості, вольові якості, досвід.

Компонентом, який вирізняє класифікацію Дж. Равена від інших науковців, є досвід. За допомогою якого підлітки вчаться моделювати свою поведінку в залежності від ситуації, отримують нові знання та навички. На мою думку досвід(як позитивний, так і негативний) є дуже важливим елементом соціальної компетентності, бо навіть якщо дитина підліткового віку не має великого бажання навчатися та займатися саморозвитком, то досвід вона отримує несвідомо.

Т. Кондраков та Н. Сажина визначають в структурі соціальної компетентності такі компоненти: 1) особистісний, до якого входять особистісні якості для успішного існування індивіда в соціумі та його розвитку і самореалізації. Вони включають адекватну самооцінку, впевненість в собі, емоційну стійкість, толерантність, вміння включатися в соціум, особистісну активність тощо; 2) діяльнісний компонент включає соціальні вміння та навички, які необхідні особистості; 3) когнітивний, до складу якого входять знання про сутність соціальних компетентностей та про можливості соціалізуватися в соціумі; 4) морально-ціннісний передбачає наявність життєвих орієнтирів та цінностей, які регулюють життєдіяльність особистості. Цінності відображають спосіб існування людини і виступають регулятором її розвитку. Ще дуже важливою складовою даного компоненту є розуміння особою власного сенсу життя. Якщо він відсутній, то психологічний стан індивіда погіршується, активність погіршується, що в подальшому може призвести до серйозних проблем.

Проаналізувавши підходи різних науковців, можна виділити такі компоненти в структурі соціальної компетентності дітей підліткового віку: комунікативна компетентність (вміння висловлювати свої думки, спілкуватися з іншими людьми, знаходити спільну мову з іншими); інтелектуальна компетентність (достатній рівень соціального інтелекту, який надає змогу орієнтуватись та взаємодіяти з соціумом); побутова компетентність (присутність у індивіда елементарних навичок побуту,

таких як: прибирання, приготування їжі, дотримання гігієни, техніки безпеки тощо; громадянська компетентність (знання своїх прав і обов'язків в суспільстві); моральна компетентність (наявність у індивіда адекватних морально-ціннісних орієнтацій); екстремальна компетентність (здатність суб'єкта адекватно реагувати на незвичні або екстремальні ситуації, контролювати свої емоції); професійна компетентність (вміння здобувати нові професійні знання та навички, здатність до самовдосконалення).

Отже, соціальна компетентність підлітків має складну структуру. В той же час, соціальна компетентність є дуже широким поняттям і однозначної відповіді про її структуру немає. Також можна сказати, що всі компоненти, які утворюються соціальну компетентність дітей підліткового є однаково важливими і якщо рівень розвитку одного з них буде значно нижчим від інших, то це може викликати низку проблем з соціалізацією, взаємодією з оточенням, навчанням, відносинами з батьками та однолітками тощо.

Список використаних джерел

1. Гончарова-Горянська М. Соціальна компетентність: поняття, зміст, шляхи формування в дослідженнях зарубіжних авторів. *Рідна школа.* 2004. № 7–8.
2. Пометун О. І. Формування громадянської компетентності: погляд з сучасної педагогічної науки. *Вісник програм шкільних обмінів*. 2005. № 23. С. 18–20.
3. Проценко О. В. Соціальна компетентність молодших школярів як предмет наукових досліджень. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2014. № 35(88). С. 451–457.

Катерина Діордій

КЛІПОВЕ МИСЛЕННЯ ЯК НАСЛІДОК ЦИФРОВОЇ ЕРИ

Ера цифрових технологій відкрила для нас дуже багато чого нового і допомогла людству зробити величезний крок вперед, але разом із навколишнім середовищем змінилася, і сама людина. Зокрема змінилося її звичайне мислення на «кліпове мислення». Дана робота допоможе зрозуміти, що це за новий тип мислення і пояснить нинішню популярність коротких відео серед користувачів мережі Інтернет.

Наукова робота написана, щоби визначити як мислить нинішнє покоління і з'ясувати причини цих змін.

Нині є дуже популярними такі застосунки як Tik-Tok і Likee, а короткі відеокліпи заполоняють Інтернет. Чому ж так популярні дані відео